

Rekommendation till mandat att inleda förhandling om att inrätta en europeisk patentdomstol

Justitiedepartementet

2009-04-22

Dokumentbeteckning

7927/09 PI 22 COUR 28

Rekommendation från kommissionen till rådet om att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar om ett avtal om ett enhetligt system för patenttvister

Sammanfattning

Den 20 mars 2009 utfärdade kommissionen en rekommendation till rådet att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar i syfte att ingå ett avtal mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemsstater och övriga parter till konventionen om meddelande av europeiska patent (Europeiska patentkonventionen, EPC) av den 5 oktober 1973¹ om inrättande av ett enhetligt system för patenttvister. Denna rekommendation utgör en nödvändig förutsättning för att rådet ska kunna fråga EG-domstolen om det befintliga utkastet till avtal om en europeisk patentdomstol överensstämmer med EG-fördraget.

Sedan en tid har det förts förhandlingar för att förbättra patentsystemet i Europa. Förhandlingarna syftar till att skapa ett gemenskapspatent och inrätta en enhetlig europeisk patentdomstol. Utgångspunkten i de pågående förhandlingarna om en europeisk patentdomstol är att domstolen ska ges jurisdiktion över *dels* framtida gemenskapspatent, *dels* nuvarande europeiska patent som beviljas enligt EPC. Det befintliga förhandlingsunderlaget utgörs av ett utkast till en konvention som, utöver gemenskapen och dess medlemsstater, även ska vara öppen för övriga parter till EPC. Med stöd av artikel 300.6

¹<http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/epc/2000/e/contents.html>.

(EG) kommer en begäran att riktas till EG-domstolen att den ska yttra sig över domstolslösningens förenlighet med EG-fördraget.

2008/09:FPM108

Regeringen välkomnar att kommissionen har utfärdat en rekommendation till förhandlingsmandat.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

1.2 Förslagets innehåll

Bakgrund

Patentsystemet är av central betydelse för att främja innovation och stärka EU:s konkurrenskraft. Det finns brister i det nuvarande europeiska patentsystemet. Det finns inget enhetligt patentskydd som gäller över hela EU. Det finns inte heller någon gemensam europeisk patentdomstol. Dessa förhållanden gör det kostsamt och svårt både för den som vill skydda sitt patent och för den som påstås göra intrång. Svårigheterna är mest kännbara för de små och medelstora företagen. Om en gemensam domstolslösning inrättas kommer mål om europeiska patent och gemenskapspatent att kunna avgöras samlat för hela EU. Det skulle innebära stora kostnadsbesparingar. I stället för att som idag föra separata processer i olika länder kommer en tvist att kunna avgöras genom en rättegång.

För att förbättra det europeiska patentsystemet förs det förhandlingar som syftar till att skapa *ett gemenskapspatent* och att inrätta en *enhetlig europeisk patentdomstol*. Det senaste initiativet till förhandlingar togs av kommissionen.² På bordet ligger nu två ordförandeskapsdokument, dels ett reviderat förslag till en *förordning* som skapar ett gemenskapspatent där användare genom *en* ansökan ska kunna få ett patent som täcker hela EU,³ dels ett utkast som innebär att man genom en *konvention* med tillhörande stadga skapar en europeisk patentdomstol.⁴ Projektet är av stor betydelse för EU:s konkurrenskraft och utgör ett viktigt inslag i Lissabonstrategin. Utgångspunkten i de pågående förhandlingarna om en europeisk patentdomstol är att den kommer att ges jurisdiktion över *dels* framtida gemenskapspatent, *dels* nuvarande europeiska patent som beviljas enligt EPC

Enligt nuvarande utkast ska den europeiska patentdomstolen inrättas genom ingående av ett avtal mellan gemenskapen, dess medlemsstater och övriga

² Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och Rådet om ett förbättrat patentsystem i Europa JIN (2997) 165.

³ Rådets dokument (8599/09 PI 28) (Revised proposal for a Council Regulation on the Community patent 8588/09 PI 28).

⁴ Rådets dokument 7928/09 PI 23 COUR 29 (Draft Agreement on the European and Community Patents Court and Draft Statute).

parter till EPC i enlighet med förfarandet i art. 300 (EG). Det kommer att utgöra ett så kallat blandat avtal eftersom medlemsstaterna och gemenskapen har delad kompetens inom området som avtalet omfattar. Med stöd av artikel 300.6 (EG) kommer en begäran att riktas mot EG-domstolen att den ska yttra sig över domstolslösningens förenlighet med EG-fördraget av hänsyn till att den föreslagna patentdomstolen även kommer att ges behörighet i frågan om det framtida gemenskapspatentet.

Mot denna bakgrund har kommissionen utfärdat en rekommendation till rådet att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar om ingåendet av ett avtal som inrättar en europeisk patentdomstol. Rekommendationen utgör en nödvändig förutsättning för att rådet ska kunna ställa frågor till EG-domstolen om domstolslösningens förenlighet med EG-fördraget. Detta beror på att det i och med rekommendationen finns ett formellt förslag från kommissionen innehållande en rättslig grund, artikel 300 EG.

Rekommendationen

Rekommendationen innehåller i del A en motivering till förhandlingsmandatet. Motiveringen inleds med ett avsnitt (1) där det redogörs för bakgrunden till och behovet av ett gemenskapspatent och en enhetlig europeisk patentdomstol. I avsnitt (2) redogörs kortfattat för de huvudsakliga dragen i utkastet till avtal om en europeisk patentdomstol. I avsnitt (3) beskrivs gemenskapens deltagande i förhandlingarna som grundar sig på gemenskapens kompetens på detta område.

I del B ger kommissionen en rekommendation till rådet att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar om ingåendet av ett avtal som inrättar en europeisk patentdomstol. Enligt rekommendationen ska kommissionen leda dessa förhandlingar för gemenskapens räkning i samråd med en särskild kommitté bestående av företrädare från medlemsstaterna. Det anges vidare att medlemsstaterna ska samordna sig sinsemellan och med kommissionen inom denna särskilda kommitté, när det gäller frågor som faller inom medlemsländernas kompetens. Avslutningsvis rekommenderar kommissionen att rådet antar de förhandlingsdirektiv som bifogas.

I förhandlingsdirektiven anges det bland annat vilka som ska vara parter till avtalet, att kommissionen ska se till att förslaget till avtal kommer att stå i överensstämmelse med gemenskapsrätten och att EG-domstolen ska kunna meddela förhandsavgörande vad gäller tolkningen därav. Slutligen anges det att kommissionen ska se till att förslaget omfattar både europeiska patent och gemenskapspatent, samt att det är förenligt med inrättandet av gemenskapspatentet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Effekter på gällande regler uppkommer först ifall domstolslösningen genomförs. I sådant fall kommer de svenska domstolarnas behörighet för

europiska patent att överföras till den europeiska patentdomstolen. En sådan behörighetsöverföring till en övernationell domstol aktualiserar en tillämpning av 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen, vilket innebär att riksdagsbeslutet ska tas med tre fjärdedelars majoritet eller i grundlagsordning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Vad avser rekommendationen till förhandlingsmandat så kan budgetära konsekvenser uppkomma först när förhandlingarna har slutförts och ett avtal har ingåtts. Sådana konsekvenser kommer då främst att avse kostnaderna för den europeiska patentdomstolen. Domstolslösningen kan även förväntas innebära ett minskat antal nationella patentmål, vilket innebär en minskad nationell kostnad.

Nuvarande utkast till avtal reglerar ännu inte domstolens finansiering fullständigt. Det framgår att den ska finansieras *dels* genom avgifter, *dels* över EU:s budget, *samt även* av de avtalsslutande stater som inte är medlemmar i EU. Enligt utkastet ska avgifterna avspegla en balans mellan möjligheten till en domstolsprövning och att part i rimlig mån ska ansvara för domstolens kostnader. Av den anledningen är det svårt att förutse de budgetära konsekvenserna på detta stadium. Patentdomstolens kostnader är vidare beroende av domstolslösningens slutliga utformning.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stöder inrättandet av en rättssäker, högkvalitativ och kostnadseffektiv europeisk patentdomstol som möter användarnas behov. Vad gäller rekommendationen så har regeringen välkomnat den, eftersom det innebär att det finns en formell grund för att fråga EG-domstolen om den föreslagna domstolslösningens överensstämmelse med EG-fördraget och den rättsliga grunden härför. Ett sådant yttrande från EG-domstolen är av stor betydelse för de fortsatta förhandlingarna om en europeisk patentdomstol. Regeringen har därför framhållit att EG-domstolen bör beredas tillfälle att yttra sig så snart som möjligt.

Vad gäller det faktiska innehållet i rekommendationen kvarstår det att göra ytterligare analyser och överväganden, exempelvis vad avser omfattningen av kommissionens behörighet att förhandla. Regeringens ståndpunkt är att det för närvarande inte är nödvändigt att ta ställning till rekommendationen i detalj, innan dess att EG-domstolen har avgett sitt yttrande. Först därefter finns det förutsättningar för att kunna anta en rekommendation till

förhandlingsmandat. Denna ståndpunkt stöds av flertalet medlemsstater och av kommissionen. En ytterligare förutsättning för ett framtida antagande av rekommendationen är givetvis att det föreligger enighet bland medlemsstaterna om avtalets huvudsakliga innehåll. För närvarande finns en rad utestående frågor. Sammantaget innebär det att ytterligare ställningstaganden krävs från svensk sida innan kommissionen kan bemyndigas att inleda förhandlingar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

När rekommendationen behandlades i rådsarbetsgruppen för immaterialrätt (patent) den 2 april 2009 välkomnades den av en bred majoritet av medlemsstaterna. Samma gällde ordförandeskapets förslag att, mot bakgrund av rekommendationen, så snart som möjligt gå vidare i arbetet med att fråga EG-domstolen. Även ordförandeskapets angreppssätt att inte förhandla mandatet närmare förrän EG-domstolen avgett sitt svar fick ett brett stöd av medlemsstaterna.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Någon inställning från rådet eller Europaparlamentet finns ännu inte. Kommissionen har uttalat sitt stöd för den av ordförandeskapet föreslagna ordningen att arbetet med att förbereda frågor till EG-domstolen bör inledas och att frågan om detaljerna i rekommendationen bör diskuteras först efter det att EG-domstolen har yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rekommendationen till förhandlingsmandat har inte remissbehandlats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förfarandet att ingå ett avtal enligt förslaget är artikel 300 (EG). Den rättsliga grunden för upprättandet av domstolen anges inte i rekommendationen. Enligt uppgift från KOM torde det röra sig om artikel 308 (EG). Den rättsliga grunden för att begära ett yttrande från EG-domstolen om domstolslösningens förenlighet med EG-fördraget är 300.6 (EG).

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ordförandeskapet ska tillsammans med rådets rättstjänst förbereda frågor att ställa till EG-domstolen. Dessa frågor kommer att behandlas i rådsarbetsgruppen för immaterialrätt (patent) den 8 maj 2009. Därefter är avsikten att konkurrenskraftsrådet ska fatta beslutet om att begära ett yttrande från EG-domstolen i slutet av maj. Närmare ställningstagande till innehållet och omfattningen av mandatet kommer att krävas efter det att EG-domstolen avgett sitt svar.

4.2 Fackuttryck/termer

-